

УДК. 636.424.033

*A. Deresh, N. Petrovska, candidate of Agricultural Sciences, associate***STATE AGRARIAN AND ENGINEERING UNIVERSITY IN PODILYA
EFFICIENCY MOTHERBOARD AND PARENTAL TYPES IN PRODUCTION OF PORK**

Annotation. Shows reproductive qualities of sows of Large White breed maternal UVB-1 and parent UVB-2 types. For the main indicators of reproductive qualities of sows were better uterine Large White breed parent type. In terms of growth dominated by young, derived from the parent type.

The increase in multiple pregnancy, milk yield, number and weight of piglets socket 60-day age of sows vnutripородnoho type UVB-1 allowed us to obtain a higher composite index of reproductive traits – 94,26. Sows of Large White breed Ukrainian selection vnutripородnoho type, with high twins, need to improve other characteristics. Sows in both groups had high rates of multiple pregnancy, which ranged 9,5-11,2 heads. But the biggest indicator of multiple pregnancy was in the uterus of the parent type – 11,20 chapters 1,7 pigs or 17,9%, compared with animal Large White breeds interbreed type parent type.

Sows of Large White breed Ukrainian selection vnutripородnoho parent type, with high twins require a substantial improvement in other indicators of reproductive capacity, in particular, such as the average live weight at weaning.

The best indicator of the number of piglets at birth (11,20 piglets) was observed in sows and groups, but pigs preservation rate was in the group of sows very low and amounted to 90,17%, whereas the sows in the second group, the figure stood at 95,7 %. Breeders should work towards improving their performance as average weight, survival of young in the milk period.

Keywords: sow, type, young.

*О.М. Дереш, Н.І. Петровська, кандидати с.-г. наук, доценти ПДАТУ***ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ МАТЕРИНСЬКОГО
ТА БАТЬКІВСЬКОГО ТИПІВ ПРИ ВИРОБНИЦТВІ ТОВАРНОЇ СВИНИНИ**

Наведено відтворювальні якості свиноматок великої білої породи материнського УВБ-1 та батьківського УВБ-2 типів. За основними показниками відтворювальних якостей свиноматок кращими були матки великої білої породи материнського типу. За показниками росту переважав молодняк, одержаний від батьківського типу. Збільшення багатоплідності, молочності, кількості поросят та маси гнізда у 60-денному віці у свиноматок внутріпородного типу УВБ-1 дозволило отримати більш високий комплексний показник відтворювальних якостей – 94,26. Свиноматки великої білої породи української селекції внутріпородного типу, маючи високу багатоплідність, потребують покращення інших ознак. Селекціонерам слід працювати в напрямку покращення таких показників як середня маса, збереженість молодняку в молочний період.

Ключові слова: свиноматка, тип, молодняк.

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Продуктивність свиней значною мірою залежить від рівня селекційно-племінної роботи в стаді, тобто систематичного виконання комплексу зоотехнічних заходів щодо якісного поліпшення тварин. Свині великої білої породи в Україні, як і в інших країнах, займають домінуюче положення і складають майже 90 відсотків у відношенні до інших порід. Це свідчить про те, що від рівня продуктивності тварин цієї породи значною мірою залежить виробництво свинини в державі [1].

Був час, коли свинина в загальному виробництві м'яса складала 58%. На сучасному етапі в межах усього світового виробництва м'яса на свинину припадає 41% [4].

Виробництво свинини значною мірою залежить від якості високопродуктивних батьківських та материнських генотипів. Для спеціалістів, які займаються виробництвом свинини, представляє інтерес не тільки вивчення внутріпородних поєднань з урахуванням оцінки чистопородного розведення, але і впливу на репродуктивні якості свиноматок ріст і розвиток одержаного молодняку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. У великій білій породі, яка є основною в господарствах України, створено і апробовано три внутрішньопородні типи: УВБ-1 (з підвищеними відтворними та продуктивними якостями), УВБ-2 (з високими відгодівельними якостями), свині внутрішньопородного типу УВБ-3 з покращеними відгодівельними і м'ясними якостями [3].

Генеалогічна структура породи представлена спеціалізованими внутрішньопородними і заводськими типами, генеалогічними і заводськими лініями і родинами. Найбільш крупними структурними одиницями в породі є внутрішньопородні типи [1].

У складі материнського внутрішньопородного типу УВБ-1 є три заводські типи: Полтавський, Харківський, Дніпровський. Перші два заводських типи (Полтавський і Харківський) були апробовані 1985 року і третій (Дніпровський) – 1999 року. Свині внутрішньопородного типу з покращеними репродуктивними якостями (УВБ-1) відрізняються великими розмірами тіла, міцним кістяком, наяв-

ністю 12-16 сосків, гарно розвиненими молочними залозами, довгим, широким тулубом, кінцівки помірно довгі, прямо поставлені [3].

Батьківський внутрішньопородний тип з поліпшеними відгодівельними якостями УВБ-2 представлений двома заводськими типами – Лебединським і Донецьким. Апробовано внутрішньопородний тип 1994 року. Внутрішньопородний тип свиней УВБ-2 створено на внутрішньопородній основі з використанням генотипів великої білої породи української, естонської і шведської селекції [2].

В якості материнської форми останнім часом у великій білій породі почали використовувати двохлінійних (двохтипових) свиноматок спеціалізованих типів (УВБ-1 та УВБ-2), що сприяє підвищенню результатів схрещування та гібридизації.

Формулювання мети статті: з'ясувати відтворні якості свиней великої білої породи типів УВБ-1 та УВБ-2.

Науково-господарський дослід проведений в господарстві ПАП «Медобори» Гусятинського району Тернопільської області. У досліді використовували кнурів і маток великої білої породи, які належать даному господарству. Мета досліджень – проаналізувати продуктивність свиноматок великої білої породи, що належать до різних внутрішньопородних типів, порівняти ці показники, розробити шляхи покращення їх при подальшому розведенні.

Для цього було сформовано дві групи по 10 свиноматок у кожній. Свиноматок відбирали за принципом аналогів, з урахуванням віку, продуктивності, розвитку, стану здоров'я (табл. 1).

Таблиця 1

Схема дослід з вивчення відтворювальних якостей свиней

Група	Внутрішньопородний тип	Кількість тварин
1	УВБ-1	10
2	УВБ-2	10

Відтворювальні якості свиноматок оцінювалися за такими показниками: багато-, великоплідність, маса гнізда при народженні; молочність, кількість поросят та середня маса поросяти в 21 день; кількість поросят, маса гнізда та середня маса поросяти при відлученні, збереженість поросят.

Виклад основного матеріалу дослідження. Результати порівняння показників продуктивності свиноматок внутрішньопородних типів УВБ-1 та УВБ-2 наведені в таблиці 2.

Таблиця 2

Показники відтворювальних якостей свиноматок великої білої породи внутрішньопородних типів УВБ-1 та УВБ-2

Показники	Символи	Внутрішньопородний тип	
		УВБ-1	УВБ-2
Багатоплідність	$M \pm m$, голови	11,20±0,41	9,50±0,36
	σ , голови	1,23	1,08
	C_v , %	10,98	11,37
Молочність	$M \pm m$, кг	58,70±1,19	56,50±1,29
	σ , кг	3,56	3,87
	C_v , %	6,07	6,84
Кількість поросят в 21 день	$M \pm m$, голови	10,30±0,27	9,20±0,34
	σ , голови	0,82	1,03
	C_v , %	7,99	11,23
Кількість поросят в два місяці	$M \pm m$, голови	10,10±0,25	9,10±0,33
	σ , голови	0,74	0,99
	C_v , %	7,31	10,93
Маса гнізда при народженні	$M \pm m$, кг	12,53±0,59	11,33±0,30
	σ , кг	1,88	0,98
	C_v , %	15,00	7,98
Маса гнізда в два місяці	$M \pm m$, кг	169,40±4,47	159,40±4,41
	σ , кг	2,62	13,24
	C_v , %	7,91	8,31
Жива маса поросяти при відлученні	$M \pm m$, кг	16,79±0,37	17,64±0,62
	σ , кг	1,75	1,75
	C_v , %	6,57	10,54

Свиноматки внутрішньопородних типів УВБ-1 та УВБ-2 характеризувалися високими відтворювальними якостями, що пояснюється реалізацією генетичного потенціалу за належних умов годівлі та утримання.

Свиноматки обох груп мали високі показники багатоплідності, які коливалися в межах 9,5-11,2 голів. Але найбільший показник багатоплідності був у маток УВБ-1 – 11,20 голів, що на 1,7 поросяти або 17,9% більше порівняно з тваринами великої білої породи внутрішньопородного типу УВБ-2.

За масою гнізда при народженні свиноматки, що належать до внутрішньопородного типу УВБ-1, перевершували свиноматок типу УВБ-2 в середньому на 1200 г або 10,59% ($P < 0,95$). Маючи перевагу за цим показником, необхідно відмітити, що за показником великоплідності поросята другої групи перевершували своїх однолітків з першої групи.

Молочність маток УВБ-1 склала 58,70 кг, УВБ-2 – 56,50 кг, що на 2,2 кг або 3,9% вище в першій групі в порівнянні з другою ($P > 0,95$).

У 2-місячному віці середня жива маса поросяти в другій групі складала 17,64 кг, що на 0,85 кг (5,06%) вище аналогічного показника тварин першої групи ($P < 0,95$).

У групі свиноматок УВБ-1 жива маса гнізда в 2-місячному віці складала 169,40 кг, тоді як у другій групі свиноматок УВБ-2 – 159,40 кг, що на 10,0 кг або 6,27% більше ($P > 0,999$).

За основними показниками відтворювальних якостей свиноматок кращими були матки великої білої породи внутрішньопородного типу УВБ-1.

Встановлено, що свиноматки великої білої породи української селекції внутрішньопородного материнського типу УВБ-1, маючи високу багатоплідність, потребують значного покращання інших ознак відтворювальної здатності, зокрема таких, як середня жива маса поросят при відлученні.

У таблиці 3 представлені дані збереженості поросят в молочний період.

Таблиця 3

Збереженість поросят в молочний період

Вік, дні	Показники	Група	
		УВБ-1	УВБ-2
При народженні	n	112	95
	кількість поросят в гнізді, голови	11,20	9,50
21	n	103	92
	кількість поросят в гнізді, голови	10,3	9,2
30	n	103	92
	кількість поросят в гнізді, голови	10,3	9,2
60	n	101	91
	кількість поросят в гнізді, голови	10,1	9,1
1-60	загинуло, голови	11	4
1-60	збереженість поросят, %	90,17	95,7

Згідно даних таблиці 3 найкращий показник кількості поросят при народженні (11,20 поросят) спостерігався у свиноматок I групи, але показник збереженості поросят виявився в цієї групи свиноматок самим низьким і склав 90,17%, тоді коли в свиноматок II групи цей показник був на рівні 95,7%. Отже, збереженість поросят за підсосний період краща у свиноматок внутрішньопородного типу УВБ-2. Так, за два місяці (від народження до відлучення) у них загинуло в середньому на гніздо 0,4 поросяти, в той час як у аналогів великої білої породи втрати були в 2,75 разів більшими.

Кількість поросят при народженні і в 2-місячному віці найменшою була у свиноматок II групи – 9,50 і 9,10 поросят.

Графічне зображення показників кількості молодняку свиней за молочний період (рис. 1) свідчить про те, що більшу кількість поросят одержано по групі УВБ-1, друга група свиней, що належить до типу УВБ-2, за цим показником відставала від першої групи.

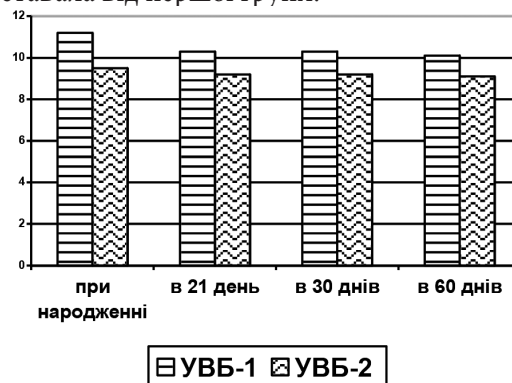

Рис. 1. Кількість поросят в гнізді свиноматок внутрішньопородних типів УВБ-1 та УВБ-2

Отже, підсумовуючи вище наведений матеріал, можна стверджувати, що свиноматки, які належать до I групи (УВБ-1) за такими показниками як багатоплідність, кількість поросят у 2-місячному віці, маса гнізда в 2-місячному віці, індекс материнських якостей були кращими, ніж свиноматки II групи (УВБ-2), проте свиноматки внутріпородного типу УВБ-2 мали кращу здатність зберігати, вирощувати приплід.

Висновки. За відтворними показниками свиноматки внутріпородного типу УВБ-1 виявились кращими, ніж свиноматки внутріпородного типу УВБ-2. Вищу багатоплідність мали свиноматки УВБ-1 – 11,2 голів, що на 1,7 поросяти або 17,9% більше порівняно з тваринами великої білої породи внутріпородного типу УВБ-2. Свиноматки великої білої породи української селекції внутріпородного материнського типу УВБ-1, маючи високу багатоплідність, потребують значного покращання інших ознак відтворювальної здатності, зокрема таких, як середня жива маса поросят при відлученні, збереженість молодняка в молочний період. Збільшення багатоплідності, молочності, кількості поросят та маси гнізда у 60-денному віці у свиноматок внутріпородного типу УВБ-1 дозволило отримати більш високий комплексний показник відтворювальних якостей – 94,26. Найкращу збереженість поросят до 2-місячного віку мали матки другої групи УВБ-2 – 95,7%, найменше значення цього показника було у свиноматок I групи УВБ-1 – 90,1% , що на 5,6% менше, ніж у маток другої групи. Найбільшою живою масою відзначалися підсвинки II групи – 17,64 кг, вони перевищували аналогів великої білої породи УВБ-1 на 0,85 кг.

Список використаних джерел

1. Акимов С.В., Рыбалко В.П. Генотипы свиней Украины // Зоотехния. – 2003. – № 5. – С. 7.
2. Березовський М.Д. Племінна робота з великою білою породою // Тваринництво України. – 1997. – № 2. – С. 13-14.
3. Березовський М.Д. Програма селекції великої білої породи свиней в Україні на 2003-2012 роки // Державний науково-виробничий концерн „Селекція ТОВ „Атмосфера”. – К.: – 2004. – 126 с.
4. Рибалко В.П. Шляхи підвищення виробництва свинини та поліпшення якості свинарства // Тези доповіді міжнародного практичної конференції інститут тваринництва МАН. – Харків, 2002. – С. 86.
5. Рибалко В.П. Свинарство України в умовах ринку // Зоотехнія. – 2003. – № 12. – С. 20.

Анотація. Приведены воспроизводительные качества свиноматок крупной белой породы материнского УВБ-1 и отцовского УВБ-2 типов. По основным показателям воспроизводительных качеств свиноматок лучшими были матки крупной белой породы материнского типа. По показателям роста преобладал молодняк, полученный от отцовского типа. Увеличение многоплодия, молочности, количества поросят и массы гнезда в 60-дневном возрасте у свиноматок внутріпородного типа УВБ-1 позволило получить более высокий комплексный показатель воспроизводительных качеств – 94,26. Свиноматки крупной белой породы украинской селекции внутріпородного типа, имея высокие показатели многоплодия, нуждаются в улучшении других признаков. Селекционерам следует работать в направлении улучшения таких показателей как средняя масса, сохранность молодняка в молочный период.

Ключевые слова: свиноматка, тип, молодняк.